

Patriarkala strukturer och hederstänkande

År 2002 fick Socialstyrelsen i uppdrag av regeringen att ta fram skriftlig information till svenska myndigheter om arbetet för utsatta flickor i patriarkala miljöer. I april samma år skickade Socialstyrelsen ut ett meddelandeblad till samtliga Sveriges kommunstyrelser, socialtjänstens individ- och familjeomsorgsenheter samt länsstyrelserna. I bladet talas om "flickor som lever under hot och tvång i familjer med starkt patriarkala värderingar".

En rad frågor togs upp i Socialstyrelsens text: Hur får flickorna kontakt med socialtjänsten? Hur gör man adekvata bedömningar? Hur prövar man skyddsbehovet? Hur får man till stånd ett samarbete med föräldrarna? Har man tillräcklig kunskap om gällande lagar och regler med speciell relevans för dessa frågor, och lever man upp till dem?

Samtliga län har därefter fått i uppdrag att kartlägga förekomsten av hedersrelaterat våld, och resultatet har överraskat många. Dels visade det sig att antalet individer som sökt hjälp för hedersproblematik var långt större än man tidigare trott, och dels framkom att även pojkar var utsatta för våld och hot på grund av att familjen eller släkten inte accepterade deras val eller levnadssätt.

Det finns många svåra avvägningar man kan ställas inför i arbetet med dessa individer och deras familjer, och ofta saknas tillräckliga kunskaper och erfarenheter kring hur patriarkala familjer är uppbyggda, vilka särskilda kulturella mönster som kan påverka familjens inre relationer samt dess kontakt med myndigheter, hur religion och tradition kan användas för att motivera och förklara patriarkala beteenden och så vidare. Det finns även behov av att utveckla speciell metodik för arbetet med utsatta personer och deras familjer.

Socialstyrelsen uttrycker mycket tydligt att berörda myndighetspersoner bör skaffa sig "kulturkompetens" för att bättre kunna hantera frågorna och man "vill särskilt framhålla vikten av att socialsekreterare får de resurs- och kompetensmässiga förutsättningar som krävs".

I föreläsningen ges bakgrundskunskaper om patriarkala och hedersstyrda samhällen. Ämnen som berörs är krocken mellan skilda normativa och juridiska system, familjestrukturer och jämställdhet samt problem och möjligheter i skolans och socialtjänstens arbete med utsatta individer.

Bland annat behandlas:

- Det patriarkala samhälls- och familjesystemet
- Heders- och skambegreppet i olika delar av världen
- Könsroller, normer och familj i mötet med ett nytt samhälle
- Förekomsten av hedersrelaterad problematik i Sverige
- Att arbeta med hedersrelaterat hot & våld - specifika aspekter, riskbedömningar, vikten av riktlinjer och bra metodik
- Samverkan mellan olika instanser

Därefter arbetar vi med fallstudier som rör det mångkulturella samhället, hedersrelaterad problematik och det egna arbetssättet.

